

From Great to Excellent - Regionalt samarbete i Halland. Kommenterande PM

Deltagande kommuner:

Kungsbacka, Varberg, Halmstad, Laholm, Hylte

Samarbetspartners:

Region Halland och Högskolan i Halmstad

Lägg in loggor på alla kommuner samt HiH och Region Halland!

Ingress:

Den stora utmaningen för alla huvudmän är att arbeta för att ge barn och elever möjlighet att i utbildningen nå sin optimala potential. Regionens förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och vuxenutbildningar, står inför samma utmaning – det finns ingen skillnad mellan skolformerna i detta avseende.

Syftet med arbetet i "From Great to Excellent" är att finna svar på frågan:

"Hur kan vi förmå och stödja våra elever så att de kan nå sin optimala kapacitet i skolan – och därmed öka sin måluppfyllelse?"

Det finns inspirerande och goda förebilder för ett sådant arbete runt om i världen!
Men detta är vår utmaning – och vi avser verkligen göra allt för att gå "From Great to Excellent"!

Namnet "From Great To Excellent" har sin grund i att samarbetet inspirerats av skolutvecklingen i Kanada.

Regionalt samarbete

I Halland har kommunerna, Högskolan i Halmstad och Region Halland startat ett nära samarbete, vars mål är att öka möjligheterna för våra halländska barn och elever att nå sin fulla potential i förskolan och skolan. Samarbetet omfattar samtliga offentliga skolformer och kallas "From Great to Excellent". Det har som fokus att undersöka och utveckla vetenskapligt och erfarenhetsmässigt befästa metoder och arbets sätt, som gynnar en positiv resultatutveckling för elevernas måluppfyllelse. Med andra ord är syftet med samarbetet att utveckla metoder som forskning och utvärderingar visar hjälper barn och eleverna att nå så långt som möjligt i sitt lärande. Ansvaret för detta ligger på verksamma inom förskola och skola.

Gemensamt mål

Det gemensamma målet för samarbetet är att:

Minska gapet mellan barns/elevs kapacitet och det vi lyckas få dem att prestera

Skolhuvudmännen är idag övertygade om att det finns en skillnad mellan det som barn och elever har kapacitet att uppnå i utveckling och lärande, jämfört med det som förskolor och skolor lyckas få dem att prestera. "From Great To Excellent" syftar till att minska denna skillnad så att alla våra elever får möjlighet att nå sin fulla kapacitet.

Gemensamma utgångspunkter för det regionala samarbetet

I förarbetet som resulterade i "From Great to Excellent" diskuterades gemensamma utgångspunkter som alla samarbetskommunerna kan ställa sig bakom. Dessa utgångspunkter baseras på vad forskning kan framhålla som framgångsfaktorer i utvecklingsarbete gällande förskola och skola. Influenser har också tagits av framgångsrika utbildningsländer, som exempelvis Kanada.

De utgångspunkter som kommunerna och samarbetspartners är överens om är:

Höga krav och förväntningar på alla nivåer och aktörer

Forskning och olika rapporter (Hattie, 2011; OECD, 2015; Oljemark & Rachel, 2014) visar att höga förväntningar på elever påverkar elevernas lärande positivt. Vi är övertygade om att detta även gäller medarbetare. Vi har höga krav och förväntningar på såväl barn/elever, lärare, förskolechefer/rektorer, förvaltningspersonal och andra medarbetare och det är med dessa krav och förväntningar vi går in i samarbetet.

Förändringsarbetet präglas av en tillåtande attityd

Om vi vill se bättre resultat så måste vi våga göra nytt. Ibland kan det vi prövar slå fel, men det är en naturlig del av lärandet. Därför är det av stor vikt att vårt förändringsarbete och samarbete präglas av en öppen och tillåtande attityd.

Förändringsarbetet bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Portalparagrafen i skollagen (2010:800) är att skolans arbete ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det ska finnas grund för att de insatser vi gör ger resultat. Men inom samarbetet kan även ny praktisk forskning produceras, för att möjliggöra vägar som kan leda till ökat lärande hos eleverna.

Barns/elevs lärande och resultat är i fokus

I enlighet med Helen Timperleys (2013) forskning så är vår utgångspunkt i barnen och elevernas resultat. Samarbetet ska bidra till att ge nya verktyg att studera om våra insatser har positiva effekter för barnens och elevernas lärande.

Lärares, förskolechefens, rektorns och huvudmannens ledarskap är avgörande för ökad måluppfyllelse

Lärares ledarskap i klassrummet har en direkt påverkan på elevens resultat (Törnsén & Ärlestig, 2013). Lika så visar forskning att förskolechefens/rektors pedagogiska ledarskap av sin personal är av stor vikt för ökad måluppfyllelse (Ludvigsson, 2009; Nehez, 2015; Scherp & Scherp & Thelin, 2013). Huvudmannens ledning och stöttning av förskolechefer/rektorer ger verksamheterna förutsättningar för att lyckas med sitt utvecklingsarbete (SOU, 2015; Skolinspektionen, 2012). Att arbeta med ledarskapet på alla nivåer blir därmed en viktig ingång i samarbetet.

Lärares undervisning samt undervisningskontexten har stor påverkan på elevens lärande

Det enskilt viktigaste för barns och elevs lärande är den undervisningen som läraren bedriver. Vi anser också att den miljö och skolkultur som finns påverkar lärandet. Det kan till exempel handla om möjligheten till studiero, tillgång till digitala verktyg, eller lärares syn på barns och elevs möjlighet att lära och att utvecklas (Grosin, 2003).

Systematiskt kvalitetsarbete utvecklas genom kollegialt lärande

Skolans systematiska kvalitetsarbete går ut på att vi på olika sätt belyser förskolors och skolors måluppfyllelse och använder resultatet för att förbättra verksamheten (Senge, 1995). Det kan ske genom analys av hårda värden så som exempelvis nationella prov och betyg samt genom mer mjuka värden som barns och elever upplevelser. Samarbetet bygger på ett kollegialt lärande på alla nivåer i skolväsendet. Det syftar till att skapa en långsiktighet, systematik och fokus i det kollegiala samtalet inom och mellan kommunerna.

Regionalt samarbete - systematiskt kvalitetsarbete

Det regionala samarbetet består av ett systematiskt kvalitetsarbete (SKA) som innebär ett kollegialt lärande genom utbyte och besök mellan kommuner med utgångspunkt ur det lokala förändringsarbetet samt kommunens identifierade kvalitetsindikatorer.

Det systematiska kvalitetsarbetet byggs upp av en arbetsgång baserad på en årscykel där de huvudsakliga momenten utgår från de i kommunerna förekommande aktiviteterna kring SKA.

Utbyte mellan kommuner

Utbyte mellan kommunerna sker på bas av gemensamma utvecklingsområden för de ingående kommunerna. Detta i syfte att ta reda på och vetenskapligt och erfarenhetsmässigt identifiera metoder och arbetssätt som gynnar en positiv resultatutveckling för barns och elevers måluppfyllelse. Vad är det som fungerar bättre än annat?

Utgångsläget är att vara varandras kritiska vänner med ett tillåtande förhållningssätt där vi vågar titta på varandras verksamheter med en önskan om utveckling av utbildning och undervisning. Tillsammans ska vi bidra till ett utvecklingsarbete baserat på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet där vi utvecklar förmågan att kritiskt granska resultat för att kunna bedöma hur vi ska förhålla oss till resultat i vårt eget arbete och i de sammanhang där lärandet sker.

Beroende på utbytets karaktär deltar olika målgrupper såsom - huvudman, skoledare, förstelärare och grupper av olika lärarkategorier.

Inför utbytesprocessen genomförs gemensam kompetensutveckling i syfte att stärka kvaliteten vid förberedelse, genomförande och efterarbete med tillhörande analys.

Insatserna kommer att anpassas efter de kategorier och nivåer som ska delta i utbytet.

Innehållet i kompetensutvecklingen har fokus på att ge gemensam grund för det kollegiala lärandet.

Regionalt erfarenhetsutbyte

Det regionala erfarenhetsutbytet ska ske årligen och innehålla de utvecklingsinsatser som genomförts under den gångna verksamhetsperioden. Här redovisar de kommuner som haft utbyte under året sina erfarenheter och delar de analyser och eventuella följdinsatser som förekommit. Erfarenheterna som presenteras har i samverkan med akademien problematiserats utifrån nu gällande forskning, för att finna framgångsfaktorer i kommunernas utvecklingsarbete.

Inför erfarenhetsutbytet ansvarar de ingående kommunerna för upplägg och presentation.

Erfarenhetsutbytet ska innehålla en dialog och ett lärande som kan bli ett stöd för kommunernas fortsatta arbete.

Avsikten är också att kunna göra en samlad dokumentation över utbytet och de lärdomar som dras där.

Gemensamma utvecklingsinsatser

Efter att det gemensamma erfarenhetsutbytet genomförts, analyseras behovet av gemensam kompetensutveckling, som stödjer de framgångsfaktorer som framkommit vid utbytet. Här kan också akademien bidra med sin analys utifrån vetenskapligheten i processerna.

Vilka lärosäten eller andra aktörer, som arrangerar utbildningen kan variera. Här kan även insatser i Regionalt utvecklings centrum vid högskolan Halmstad, samverkan genomföras.

Kommunal och regional analys av indikatorer

För att synliggöra kommunernas progression i förhållande till det gemensamma målet används ett antal gemensamt utvalda indikatorer som spänner från skolår 3 t.o.m. gymnasiet och utgår från redan befintliga nationella nyckeltal. Indikatorerna lyfts fram för att över tid analysera kommunens progression i elevernas måluppfyllelse som en möjlig effekt av kommunens förändringsarbete och hur väl den övergripande målsättningen i From Great To Excellent uppnås.

Vid kommunal och regional analys av dessa indikatorer ska analysarbetets fokus ligga på att se trender och mönster i kommunernas förändringsarbete i förhållande till det gemensamma målet, att *minska gapet mellan barns/elevers kapacitet och det vi lyckas få dem att prestera*.

Jämförelser av resultat, kommuner emellan, leder sällan till utveckling av barns och elevers lärande. Det gör däremot en diskussion som utgår ifrån progression och förändringsarbete i kommunen. Analysen av indikatorerna ska leda till ökad förståelse av möjliga framgångsfaktorer som, för regionen, kan leda till gemensamma utvecklingsinsatser. I detta arbete kan fler indikatorer utvecklas som identifierar progressionen i skolutvecklingsprocessen.

De mjuka värdena utgår från elevers och lärares upplevelse av undervisningssituationen och den psykosociala miljön och hamnar främst i fokus i utbytesprocessen mellan kommunerna.

Valet av vilka mjuka värden som analyseras i utbytesprocessen mellan kommunerna bestäms inför utbytet och av kommunerna som ingår i utbytet.

Det är svårt att hitta gemensamma indikatorer (exempelvis trivsel, trygghet eller inflytande), som kan mätas på ett likvärdigt sätt. Indikatorer som inte kan hanteras likvärdigt resulterar i att underlaget för analyserna kommer att skilja stort mellan kommunerna och fokus på trender, mönster och progression blir oskarpt och osäker.

De mjuka värdena utgår från respektive kommuns förändringsarbete. Att medvetet arbeta för en positiv utveckling av de mjuka värdena, kommer även att ge effekt på de hårda värdena. De hårda värdena/indikatorerna blir därför även ett mått på hur framgångsrikt en kommun arbetar med sina mjuka värden.

Analysen av utbytet och av de mjuka värden som kommunerna valt att fokusera på, ska leda till en ökad förståelse av framgångsfaktorer, i förhållande till det gemensamma målet att *minska gapet mellan barns/elevers kapacitet och det vi lyckas få dem att prestera*. Den ökade förståelsen av framgångsfaktorer ska i sin tur leda till gemensamma regionala utvecklingsinsatser.

I

Forskning och vetenskaplighet

Samverkan med akademien kan ta sig olika uttryck beroende på vilket behov de olika kommunerna har. Akademien är en väg in till forskning och beprövad erfarenhet.

Samverkan sker med akademien för att få ett vetenskapligt perspektiv på utbytet så att praktik och teori kopplas samman. Forskare, tillsammans med verksamheten, bedriver praktikinära forskning utifrån forskningsfrågor. Frågorna tar deltagare i FGTE och forskare fram tillsammans, utifrån lokala

behov. Akademin bistår kommunerna med att se på "rätt saker" och i samverkan mellan kommunerna kan akademien även vara en viktig part i analysarbetet kring kommunernas systematiska kvalitetsarbete samt i analysen kring det kollegiala lärandet och i resultatet av FGTE.

Det vetenskapliga samarbetet kan genomföras tillsammans med högskolan i Halmstad eller andra lärosäten utifrån dialog och överenskommelser.

Akademin kan även komma att arrangera olika typer av kompetensutbildning.

Under hela utvecklingsarbetet sker en följeforskning, som kontinuerligt utvärderar, problematiserar och ger förslag på hur det fortsatta arbetet ska utformas.

Strategisk kommunikation

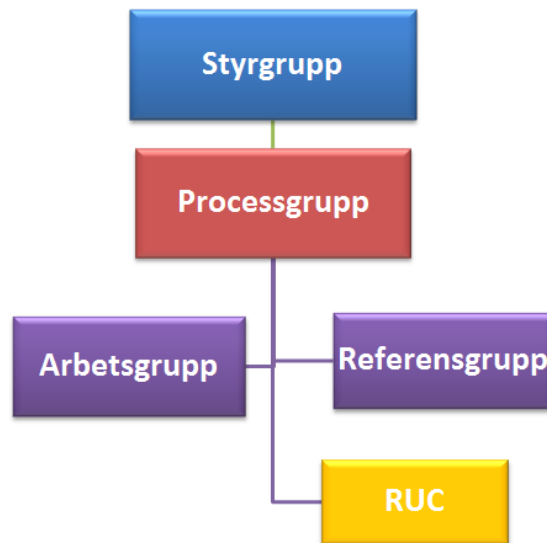
Skola/utbildning är en fråga som berör alla. För att kunna skapa en mer positiv bild och ett större förtroende för skolan och de som är verksamma inom den behöver vi därför kommunicera till hela samhället dvs de som skall fatta beslut, de som skall utföra arbetet på olika nivåer, den direkta målgruppen, deras vårdnadshavare och samhället i stort.

Kommunikationen ska synliggöra utvecklingsprocesser, lärdomar och framgång dvs kommunernas progression i förhållande till det övergripande målet.

Syftet med en regiongemensam strategi för kommunikation, är att enas om de gemensamma värden vi vill förmedla för att förbättra anseendet och förtroendet för skolan. Den ska bidra till att skapa en yrkeskår som är stolta över sitt arbete och som känner sig värdefulla.

I takt med att arbetet kring FGTE intensifieras kommer också intresset för den kontinuerliga uppföljningen, analysen och dess resultat att bli intressant för flera olika parter. Därför blir det strategiskt viktigt att tänka på hur kommunikation bör ske, till vem/vilka och när.

Organisation

Styrgrupp

Styrgrupp bestående av "den strategiska gruppen", med förvaltningscheferna från regionen samt representanter för högskolan i Halmstad och Region Halland.

Styrgruppen ger uppdrag till processgrupp och beslutar utifrån beredda ärende från processgrupp.

Processgrupp

Processgrupp bestående av kommunerna - utvecklingsledare eller motsvarande funktion, RUC – utvecklingsledare, Högskolan – vetenskaplig ledare samt Region Halland – utvecklingsledare.

Processgruppen planerar och organiserar FGTE-samarbetet, är beredande funktion till styrgrupp, är stöd i den lokala implementeringen.

Arbetsgrupp

Arbetsgrupp består av deltagare från respektive kommun som utses till varje utbytesperiod.

Arbetsgrupp lyder under processgruppen och bemannas till varje period av utbyte mellan kommunerna. Deltagarna i gruppen har ett gemensamt ansvar för genomförandet av utbytet mellan kommunerna.

Referensgrupp

Referensgrupp består av personer som FGTE - samarbetet behöver för att inhämta kunskap och kompetens. Respektive kommun utser deltagare vid behov.

Regionalt Utvecklings Centrum (RUC)

Består av kommunernas RUC – representanter och som tillsammans samverkar kring planering, samordning och genomföring av eventuella kompetensutvecklingsinsatser.

Bilaga 1:

Gemensam definition av begrepp som ligger till grund för utbytet:

Med **vetenskaplig grund** menas att:

- Självständigt och tillsammans med andra urskilja, formulera och lösa problem
- Arbeta enligt akademisk praxis
- Verka för att bygga kunskap och synlighet

Med **beprövad erfarenhet** menas:

- professionell erfarenhet, där yrkesutövare över en längre tid prövar och lär av varandra på ett systematiskt sätt och som sprids och dokumenteras.

Med **evidens eller att generalisera** menas:

- Den kunskap som för tillfället är mest tillförlitlig. Evidens skapas genom att nya idéer prövas fram av kolleger genom diskussion och att idéerna skrivs fram.
- Idéerna systematiseras sedan för att kunna föras vidare. Utgångspunkten ska vara ett forskningsbaserat arbetssätt som är ett sätt att arbeta som grundas i bästa tillgängliga kunskap. Kunskapen som avses kan komma från akademisk forskning eller från annan systematiskt dokumenterad kunskap som beprövad erfarenhet.
- Om beprövad erfarenhet bygger på kollegialitet, dokumentation i tillräcklig omfattning (i tid och rum), systematik och genomskinlighet, då kan det bli till evidens eller generaliseras.
- Alla deltagare i FGTE ska vara skapare av evidens!

Med **Kollegialt lärande** menas :

- en kollegial gemenskap (teacher learning community), där fokus är ett lärande om de sammanhang i vilket lärande sker. De lärare som ingår i gemenskapen reflekterar tillsammans systematiskt med ett vetenskapligt förhållningssätt sätt, utifrån en specifik frågeställning och i en lärandecykel. Det kollegiala lärandet har ett samtalsklimat som är både respektfullt (till vars och ens olikheter och bakgrund) och utmanande, samt att vars en ens personliga teorier och övertygelser ges utrymme att "prövas" utifrån evidens i den kollegiala gemenskapen.

Bilaga 2:

Utvalda indikatorer

- Andel av samtliga elever som uppnått kravnivån i nationella delprov i åk 3
- Andel elever som når godkänt betyg i alla ämnen i åk 6
- Andel elever som når godkänt i alla betyg i åk 9
- Genomsnittligt meritvärden utan nyanlända (åk 9)
- Genomsnittligt meritvärden med nyanlända (åk 9)
- Andel behöriga till högskoleförberedande program (åk 9)
- Andel behöriga till yrkesprogram (åk 9)
- Genomsnittlig betygspoäng gymnasiet (åk 3)
- Genomsnittlig betygspoäng högskoleförberedande program (åk 3)
- Genomsnittlig betygspoäng yrkesprogram (åk 3)
- Andel elever som tar gymnasieexamen efter 3 år
- Andel elever som tar en högskoleförberedande examen efter 3 år
- Andel elever som tar en yrkesexamen efter 3 år